

UJVIDÉKI HIRLAP.

POLITIKAI ÉS VEGETARTALMU LAP.

Megjelenik minden SZERDÁN és SZOMBATON.

Előfizetés: egész évre 12 K., félévre 6 K.,
negyedévre 3 K.

Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felölős szerkesztő:

dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet tér 6-ik sz.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Hirdetések díjszabály szerint.

Közegészségügyünk.

(Drd.) Az országgyűlés most tárgyalja az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló törvényjavaslatot, melyet Darányi miniszter tett le a ház asztalára, s melynek rendkívüli fontossága szembeötlő. Forduló pont ez hazánk gazdasági történetében, állattenyésztésünk és állatkivitelünk egészen új irányt s impulzust fognak nyerni. Ezen javaslat egyik oszlopa s alapja a nagy közigazgatási reformtervnek. S ez alkalommal önkéntelenül is az a kérdés merül fel, vajjon nem volna-e időszerű és szükséges a közegészségügy államosítása is? Vajjon az emberanyag s az ember élet nem-e ép oly fontos az államra mint a szarvasmarha vagy sertés? Vajjon nem-e a lakosság szaporodásától, egészségétől függ-e a véderő, az állam munkaképessége s gazdagsága?

Közegészségügyi törvényeink a legjobbak közé tartoznak a Continensen, de a végrehajtásuk a lehető legrosszabb. Nincs ellenőrzés, nincs felügyelet, ellenben vannak ezrekre menő s vaskos köteteket kitevő miniszteri rendeletek, melyek töm kelegében sem a hatóság sem az orvos nem ismeri ki magát, s melyek néha épen ellenkezőjét rendelik a törvény világos szövegénél.

Járványok pusztítanak az ország minden részében, így, hogy példával éljek Ujvidéken másfél évig grassált a vörheny

s szedte áldozatait a gyermekek között, hatóság s orvosok tehetetlenek voltak e rettentő járvánnyal szemben. A lakosság halandósága az ország minden részében igen nagy, az európai országok között a hetedik helyen vagyunk, a szaporodás minimális.

S ezen elszomorító állapotok megszüntetését egyedül a közegészségügy államosításától várom, melyet továbbra hallasztani már óriási kárral s veszéllyel jár az országra nézve.

A jelen s az előző kormányok e kérdés megoldását a közigazgatás reformjának keretén belül ígértek s ígérték keresztül vinni. Hát elismerem, hogy a közegészségügy a közigazgatás integráns részét képezi, de nézetem szerint megoldható ez önnállóan egy önnálló törvényjavaslatban is, mint a hogyan most az állategészségügyet megoldják, s melyet annak idején belehet majd illeszteni a közigazgatás nagy reformépületébe, mint a hogyan bizonyára az állategészségügyet is be fogják illeszteni.

A közigazgatás államosítása még a messze jövőben van, annak elfogadása s keresztülvitele még beláthatatlan s bizonytalan, mert óriási küzdelmek s elkeseredett harcok lesznek e kérdés körül, melyek kimenetele kétséges, s ettől tegyük függővé az emberanyag jólétét s egészségét?

Ez nem volna okos s lelkiismeretes politika. Miután a kormány a jelenleg

tárgyalás alatt levő javaslattal megalkotta a praecedens arra, hogy a közigazgatás reformja részletekben is megcsinálható, ne késsen tovább s tegye mielőbb a ház asztalára az oly fontos közegészségügy rendezését is, s akkor már két köve lesz a majdan építendő nagy épületéhez.

Ujdonságok.

(Közgyűlés.) Üres padsorok előtt folyt le a f. hó 7-én tartott városi közgyűlés. A városatyákat a nyári hőség teljesen elriasztotta. Alig volt 10 városatyája jelen, midőn Petzy Popovics István polgármester a közgyűlést megnyitotta. Első tárgyként Szalay Lajos indítványa szerepelt, ki Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek bizalmat indítványozott szavaztatni, mert a Dunapartot államköltségen kiépítette. A számban liliputi közgyűlés csendes fejbólintással fogadta el az indítványt. A közgyűlés második tárgya a magyar színészet támogatása volt. A tanács indítványát, hogy Somogyinak, a tavaszi saionért, 1500 koronát szavazzanak meg, a közgyűlés nyári bányadtsággal szavazta meg. Csak Sztojkovics Sebők, a baloldal ezen hangos szavu szónoka kellett ki az egyoldalú támogatás ellen. Más nyelvű szintársulat is jön ide, miért nem támogatják azokat is? Az elnöklő polgármester sietett az új szinimacsnást megnyugtatni, hogy ő nem az első, a ki ilyen indítványt tett, mert a szerbek már az összeg elvbni megszavazásánál is felebbeztek, de a miniszter a 3000 korona évi segélyt csak a magyar szintársulat támogatására engedte fordítani. Sztojkovics Sebők erre csendes hallgatással nyugodott bele a miniszter „egyoldalú” intézkedésébe. „Boldog az, ki elfelejti, min változtatni úgy sem lehet!” A szintügyi

Az Ujvidéki Hirlap tárczája.

Csöndes dráma.

Haza gondolok olykor a kis városra, amelyben születtem. Látom apró házait, a zegzugos sáros utcákat, úgy fekszenek ők a sárga habbal folydogáló Kőrös partjára, mint egy kis, félnék gyermek, aki anyja karjába hajlik. Látom a pompázó főteret, a nagy ódon templomot és a kórót. Sárga parolis bakatisztek csörtetik itt kardjukat halálos unalomban. Sorukat átkozva sóvárogva gondolkoznak nagyvárosok garnizonjairól, melyekben oly édes lehet az élet. Az erdőt is látom, a melyben gyermekálmaimat elsóhajtottam és a temetőt kis kápolnáival: oly sokan alszanak benne azok közül, akiket szerettem A Kőrös nyárfái susognak, de csend van különben béke, semmi zaj, hire se a láznak, mely korbácsolja népét a nagyvárosoknak. Itt csendben élnek az emberek és gondolkozván eszembe ötlenek ama szomorú és kicsi drámák, a melyek e kis helyen lejátszódtak. Szenvedésekre, küzdelmekre, győzelmekre és bukásokra gondolok; e jelentéktelen városka volt színhelyük és akik alattuk véreztek, örültek és szenvedtek, kisvárosi apró népek voltak mind . .

Elszáll a lelkem oda, a sárga Kőrös partjára E kicsi szürke városkába száll, mélézva emlékezőn a multra. Ott más az élet külső képe, ott zajtalan siklanak a napok. De benn a békés fehér házakban emberek élnek ott is. Vágyak hevítik őket, a boldogság álmát hajszolják ők is; a kétségbeesés marja sziveiket a sors csapásai alatt és ujjonganak ha reájuk mosolyog az öröm muló sugara. Csak úgy mint azok, akik tomboló zajában hánykódnak a nagyvárosoknak. Csak a színek tompábbak a csendben. Az élet egyforma mindenütt, ahol lakik, a kinek rendeltetett küzködni, szenvedni és bizni: Az ember . . .

Egy egyszerű történetet, amely emlékezőn, eszembe jutott a kisvárosi emberek életéből, akarok most elbeszélni.

A köröspardi kisvárosban, a vasut utczában állott haza az öreg Szemczí Hermannak, barátságos mosolygó ház és megelégedett emberek laktak benne. Életük java örömben és békében folyt le. Tartalmat a nyugalmas munka adott neki és édessé tette az idős törzsön fakadó friss hatás: Jolánka, az öreg pár hajadon leánya.

E kis család életét nem zavarta semmi. A gazdaságon áldás volt, a kis öröklött vagyon

nőttön-nőtt a szerencsés évek során. A becsületes iparkodást itt siker koronázta. Szemczí, az egyszerű kisvárosi ur cölesen sáfárkodott apai örökével. Ifjúkorától a munkára szánta magát. Korhelységre, dzsentriksedésre nem volt hajlandósága, a politika nem ingerelte. Korán belépett apja gazdaságába s mikor eljött az ideje elvett egy hozzávaló szép egyszerű urileányt. Csöndesen dolgozott azután és így, az idő jártával gazdag ember lett, nyugodt boldogságban élén az eldugott kisváros vasutczai házacsckájában, a hol az apja meghalt és a hol ő is megakar halni.

Igy, deresedő hajjal pirosarcu, jókedvű öreg ur lett belőle. A nagy gazdaságot maga vezette most is, szerette a vidám társaságot, feleslegéből adott annak a ki rászorult, áldozott a közért és egy derék ember öntudatáival tekinthetett pályájára. Mellette szeretetben állott felesége, még a régi nagyszonyok maradéka. Nem ösmerte az idegeket, a rossz regények és tunyaság sohase mételeyezték meg képzeletét. Nagylánggal nem lobogott soha, de csendes tüzenél jó volt melegedni azoknak, akiket szeretett. Hires kompótokat csinált, de ha kellett tanácsal és tettel segítette a férjét. Okosan kormányozta a házat, szerette a férjét és nevelte a gyermekét. — Ez volt az élete.

tételt minden vita nélkül elfogadták. Szinügyi bizottságot is választottak és pedig magyar színügyi bizottságot, a magyar színészet támogatására; tagjai: Petzy Popovics István, Dr. Davidovác, Macsvanszky, Dr. Szlezák, Városy és dr. Nemes. Első pillanatra, azt hinné az ember, hogy Sztojkovics Sebők indítványát fogadták el, és nem magyar nyelvű, de más nyelvű szintársulat számára küldötték ki a színügyi bizottságot. Különböző erre lapunk legközelebbi számában még vissza térünk. A „Limán“ lecsapolására kisebb vita után, megvenni rendeltek egy lecsapoló gépet és pedig 2600 koronaért. Na még egy két tisztviselőnek, szabadságot, másoknak fizetés előleget szavaztak meg, és városatyáink a hőségét teljesen elbágyadva hagyták el az 1 óra hosszat tartott közgyűlést.

(Koburg Ferdinánd Ujvidéken.) Koburg Ferdinánd, bolgár fejedelem, szerdán este 7 óra 52 perczkor, a budapesti gyorsvonattal Ujvidéken át, — hol 7 perczig időzött, — Sándor szerb király látogatására, Belgrádba utazott. A fejedelem kíséretével a gyorsvonathoz kapcsolt udvari kocsiban foglalt helyet. A 7 percznyi időzést a fejedelem arra használta fel, hogy itt költötte el az udvari kocsikonyhájában készített vacsorát. A fejedelem kíséretének néhány tagja a vonat tartózkodási ideje alatt kijött a Perronra. A vonatot Weinhart forgalmi főnök vezette.

(Rohonyi és a közjegyzőség.) Csak multkor adtunk hírt arról, hogy Rohonyi Gyula orsz. képviselő a szabadkai közjegyzőségért pályázott. Maga Rohonyi Gyula sietett lapunk legközelebbi számában a hírt megczáfolni, a mennyiben kijelentette, hogy a szabadkai közjegyzőségre soha nem is gondolt. A „Keleti Értesítő“ nyomán tegnap majdnem valamennyi budapesti lapot bejárta az a hír, hogy Rohonyi orsz. képviselő fog zombori közjegyzőül kinevezetni. Értesülésünk szerint a hír nem felel meg a valóságnak, de várjuk egyszersmind illetékes helyről is a czáfolatot.

(Június 8.) A király koronázásának évfordulója alkalmából valamennyi helybeli templomban istentisztelet volt. A róm. kath. templomban tartott istentiszteleten a magyar tanítézetek tanulóifjúsága is részt vett.

(Munkások országos nyugdíj-egyesülete.) A Munkások Orsz. Nyugdíjgyűlésének ujvidéki választmánya f. hó 10-én d. u. 3 órakor a „Fehér Ökör“-hoz czimzett vendéglőben rendez gyűlést tart, melyre a helybeli tagok és az érdeklődők ez uton is meghívotnak. Csernyei Mór, elnök.

(Holttest a vízben.) Csütörtökön délután az Ó-Dunában csolnakázók, egy feloszlásnak indult női holttestre bukkantak. Azonnal értesítették a rendőrséget, melynek képviselőjében

Vései Elek joggyakornok és dr. Ognyanovics Illés orvos a helyszínrre mentek és a holttest megvizsgálásához fogtak, vajjon nem-e látszanak rajta külső erőszak nyomai? Az orvosi vizsgálat constátálta, hogy a már feloszlásnak indult holttest körülbelül 3—4 napja lehet a vízben és hogy rajta külső erőszak nyomai nem látszanak. Ruhái megvizsgálása után kiűnt, hogy az illető Elmér Mária, verseczi illetőségű varróleány. Nála néhány kisebb pénzdarabon kívül több Verseczen feladott szerelmes levelet találtak. Az utolsó május 31-én lett Verseczen feladva. Nem lehetetlen, hogy ennek a levélnek a hatása alatt határozta el magát az öngyilkosságra. Elmér Mária pár nappal eltűnése előtt több napon at a Magyar-utca 31. számú házban lakott. A holttestét azután a Dunától a kórházba vitték, hol csakhamar Rehák vizsgálóbíró és dr. Koda tör. orvos is megjelent és a holttestről orvosi látéletet vettek fel.

(„Adós fizess“.) Mindenki jól ismeri ezt a kellemetlen kötelességet, csak hogy nincsen minden adós abban a helyzetben, hogy fizethessen. Handler Mátyás mosorini lakos, Peller Rezső temerini-utcai kereskedőnek bevásárolt fűszerekért egy nagyobb összeggel tartozott. Peller felszólította Handlert, hogy egyenlitse ki számláját, csak hogy utóbbi most nem volt abban a helyzetben, hogy megtehesse, hanem annak kiegyenlítését legközelebbre ígérte. Peller ebbe az elintézés módba nem akart belemenni, hanem a hitelezői voltával visszaélt és a hozzá gyanútlanul beállító Handler Mátyást szobájába csalta, inasával az ajtót rázáratta és Handlert véresre verte. És azután, mint a ki dolgát a legjobban végezte, az ajtót felzárta és adósát kiengedte. Handler, Peller ellen, — ki ellen különben hamis bukás miatt bünvádi eljárás van folyamatban, — a rendőrségnél személyes szabadság megsértése és könnyű testi sértés miatt büntető feljelentést tett.

(Lopás a püspöki palotában.) Csirics János, foglalkozás nélküli egyén házról házra járt koldulni. A koldulás csak eszköz volt a czélhoz: a lopáshoz. Csirics tegnap beállított Sevcics Mitrofan, ujvidéki gör. kel. püspökhöz és minthogy az előszobában senkit sem talált az asztalon levő 3 drb. ezüstkanállal sebesen és zajtalanul odább állott, csak hogy a szücs-utczában egy rendőr koldulás miatt gondjaiba vette és a rendőrséghez kísérte, hol megmozdították. Így került elő a 3 drb. ezüst kanál. Csiricset letartóztatták és a járásbíróshoz kísérték át.

(Verekedés.) Valóban már e czímmel állandó rovatot kell nyitni. Nem mulik el nap, hogy bevért fejek, összezuzott orrok ne tanuskodjanak az ujvidékiek összeférhetlenségéről.

Popovics Vlada, ujvidéki illetőségű munkás bottal támadta meg Jovanovics Istvánét, ki-vel régebbi idő óta haragban van. Popovics a védtelen asszonyt botjával véresre verte. Jovanovicsné a brutális ember ellen könnyű testi sértés miatt bünvádi feljelentést tett.

(Kerékpár elgázolás.) Igaz, hogy a XX. században, a villamosság korában villamos és hasonló elgázolásokhoz, villamos által előidézett szerencsétlenségekhez vagyunk szokva, apróbb kerékpár elgázolások már hidegen hagynak. De nem hagyta hidegen Wiedemann Jánost, a Dreher sörgyár hivatalnokát, kit Derra Sándor kereskedő tanoncz tegnapelőtt elgázolt. Derra csengő és fék nélkül hajtott és hozzá még oly gyorsasággal, a melyet a város élénk utcaiban szigorúan el kellene tiltani. Wiedemann szerencsére csak könnyebb sérüléseket szenvedett.

(Iskolai hangverseny.) F. évi június hó 11-én az ujvidéki szerb felsőbb leányiskola a polgári lövöldében szegény növendékei javára táncczal egybekötött hangversenyt rendez. Belépti-jegy személyenként 1 korona. Tanuló-és gyermek jegy 30 kr. A növendékek a tantestület vezetése alatt 5 órakor vonulnak ki a polgári lövöldébe, a hangverseny kezdete pedig esti 7 órakor lesz. A hangverseny műsora: 1. „Szokoli, szokoli“, előadja a leánykar. 2. „Szbrijanka“, Szvoboda J.-tól, zongorán előadják: Polit Vladiszlava és Martonoski Zorka, IV. oszt. növendékek. 3. „Misza“, éneklék a növendékek. 4. „Ispoveda se materi“, előadja a leánykar. 5. „La belle Serbe“, Fantázia Löffler Rihárd-tól, zongorán előadja Mihajlovics Zorka, IV. oszt. növendék. 6. „Proleće je“, éneklék a leánykar. Az összes dalokat zongorán kíséri Mihajlovics Zorka, IV. oszt. növendék. 7. „Drugarice.“ Szimü 1 felvonásban. Irta: Szimü Mileva, felsőbb leányiskolai tanítónő. A hangverseny után táncz. A zenét a 70. gy. ezred zenekara szolgáltatja.

(A polgári lövöldéből.) Pünkösd-hétfőjén, június hó 4-ikén, 240 lövés tetetett. Díjat nyertek: 1. Ertl József III./342, 2. Zambauer Ágoston III./365, 3. Michels Gyula III./404. Vasárnap, június hó 10-én, 150 lépésnyi távolságról fognak löni.

(Csónakon Budapestről Temesvárra.) Bodrossy Lajos és Virágh Ferenc egyetemi hallgatók, arra vállalkoztak, hogy csónakon 12 nap alatt Budapestről Temesvárra utaznak. A vállalkozás sikerült. Bodrossy és Virágh megtették a vitorlás csónakon mindössze 608 kilométert; ebből 480 esik a Dunára, 10 a Tiszára és 118 a Bégára: az utolsó 128 kilométert víz ellen tették meg. Az ut igen érdekes és változatos volt. Május 22-én reggel fél 10-kor indultak. Mindjárt az első nap estéjén zátonyra jutottak, hol az éjszakát eltöltötték

Egyetlen gyermeküket talán azért szerették oly rendkívül, mert az Isten későn, mikor már nem is várták áldotta meg vele frigyüket. Házasságuk tizedik évében született a kis Jolán. Reapazarolták a szülői szeretetnek — s ah, mily kiapadhatatlan az — minden kincsét, öregedő szívük minden melegét. Fényessé, meleggé, boldogságossá akarták tenni életét, elhárítani előle minden akadályt, betelve látni minden vágyát. . . Életük alapja, tartalma, czélja csak ő lett.

Ugy mutatta minden, hogy Szempeczinek e vágy is teljesül. A leányka lassan gyönyörű hajadonná serdült. Szépsége híres volt a vármegyében, szelid bájoságáról meséket mondtak. Tündére lett a régi háznak, melyet az ő ifjúsága fényvel aranyozott be.

Husz éves korában Szempecziek férjhez adták Jolánt Bükk Lászlóhoz. A lány választása összeesett a szülők legtitkosabb óhajtásával. Laczi, derék, komoly fiu volt, külföldi főiskolákat járt és most jött haza, hogy a birtoka kezelését átvegye. Hozzáadták tehát a leányt, csak azt kötvén ki, hogy a fiatalok hozzájuk jöjjenek lakni.

A fiatal pár beköltözött az öreg házba, melyhez új szárnyat építettek, berendezvén modern pompával. A boldogság jött velük a

Szempecz-kuriába. Az öregek saját ifjúságukat látták felülvél gyermekeikben; a fiatalok pedig szemlélhették későbbi életük példáját. A talált otthont e házban, a mi legfőbb java, legértékesebb, drága virága az életnek és a melyet az emberek oly gyakran taposnak el ostobán: A szeretet.

Egy évig tartott ez a derűs, szép élet. Ekkor Jolán beteg lett és egy fiugyermeket szült. Az új élet egy régít kért váltságul. A fiatal asszony nem kelt fel többé. Meghalt gyermekágyban.

Egy szürke vidéki kis városban meghalt egy asszony. Fiatal, szép, gazdag volt igaz — de nem szenvedett sokáig és mindennap halnak meg asszonyok fiatalon. Az eset szomorú, a csapás sulyos — de hisz az idő segít és nincs seb, a melyre gyógyulás ne volna.

Az élet azonban gyakran megczáfolja az utszéli bölcselkedést.

A Szempecz-ház békéjét Jolánnal temették el. A gyász nem tágitott többé a falak közül.

Szempeczinét, a türelmes, okos nagyasszonyt az örüléstől feltették. Napokig nem volt eszméletnél. Azután a ház abba a szárnyába költözött, a hol a lánya meghalt. A régi kitűnő háziasszony nem törődik a ház-

tartással, sem semmivel, a mi nem gyászát illeti. Mindennap sötét feketébe kikocsizik a temetőbe, a pompás márványemlékkel diszitett sirhoz. Idehordja a tavasz virágait, a nyár gyümölcsseit garmadába, mind. Fájdalma kíváncsi pletyka tárgya már. Az emberek nem tudják megérteni, hogy van kétségbeesés, amely nem enyhül, van kín, a mely mindig oly égető, mint az első napon.

Az öreg Szempecz unokájának él. Élete, reménysege, öregségének fénye oda. Csak sivárságot érez, csak a kötelesség tartja fönn. Nem remél, nem vár az élettől semmit . . .

És oda élete az ifju férjnek is. Ő egész élete boldogságát temette el . . . Az ő vesztése talán a legsúlyosabb.

Az emberek élnek, mozognak, cselekszenek a többi ember között. Békésen, csendesesen mint kisvárosban szokás. Am szívük össze van tépve és görnyedten, összezuzva húzzák, mint mázsás ólomgolyót a megmérgezett élet irtózatoss kinját . . .

Egy csendes dráma ez csupán, melyre lelkem, elszállván partjára a sárgahabu Körösnek, im visszaemlékezik.

Báttaszék Lajos.

kényszerültek és csak másnap reggel emelhetők ki a csónakot. Eresit már f. hó 22-én délben hagyták el, Pakson nagy vihar lepte meg őket, Harmadnap Bajára értek, negyednap Mohácsra. Ujvidéktől kezdve az eddig szembe-fújó szél kedvezőre fordult, úgy, hogy Ujvidéktől Titelig az utat (28 km.) egy déléltől tették meg. Innen kezdődött az ut leg-fáradtságosabb része; a Bégán a vitorlát nem használhatták és így evezniök kellett fölfelé hozzá mindennap ismétlődő szakadó esőben. Az egész idő alatt a szabadban háltak és főztek maguknak.

(A szent-tamási magyarok és szerbek.)

Szent-Tamás bács-bodrogmegyei község lakosai közül 5000 magyar, 1500 pedig szerb. A magyarok és a szerbek között még 1872-ben megegyezés jött létre, hogyha a városi főjegyző szerb nemzetiségű, akkor aljegyzővé magyar ember választassék. Május 23-án aljegyző-választás volt Szent-Tamáson és daczára annak, hogy az ottani főjegyző jelenleg is szerb, a község képviselőtestülete teljesen mellőzte az 1872-ik évi megegyezést, szerb egyént választott meg aljegyzővé, irnokká, sőt ezen állásokra a pályázó és kiváló kvalifikációval bíró magyarok közül egyet sem kändidált. Az eset természetesen mélyen elkésere-riti a szent-tamási magyarokat, a kik a választást most megfélebbezték.

(Ezer korona és a betegasszony.) Sommer Péter jankováci földbirtokos — mint lapunknak írják — a napokban a délutáni vonattal Szabadkára utazott, hogy beteg feleségét az orvossal megvizsgáltassa, ezer korona pénzt pedig a takarékpénztárban elhelyezze. A mint leszállt a vonatról, beszédbe eredt egy jöképü idegennel, a kinek elmondta, hogy mi járatban van. A jeles idegen figyelmeztette Sommert, hogy vigyázzon a pénzére, mert Szabadkán sok a zsebtolvaj. A jankováci ember megijedt s a pénzt átadta a becsületes idegennel, hogy az őrizze meg addig, a míg ő az asszonynyal a doktornál jár. A becsületes idegen pedig, a míg ar orvosi konzilium tartott, az ezer koronával egyetemben elpárolgott a láthatárról. A tolvajt, a kinek — mint a rendőség megállapította, Milassin Lukács a neve és most körözik.

(„Nem törődöm kincsel, vagyonnal, ha megelégedett vagyok.“) Am megelégedett csak akkor az ember, ha rendezett viszonyok között él és — ha egészséges. És épen itt hibázunk még legtöbbet. Minden háziasszony bűnös fényüzésnek találna a szomjat pezsgővel oltani. És mégis oly gyakran találkozunk a családokban ezen fényüzéssel, azt a kávéitalra vonatkoztatva. Nagyon sok háziasszony előtt még ismeretlen az, hogy a babakávé félig Kathreiner-féle Kneip maláta-kávéval keverve, nemcsak a háztartásban minden nap megismétlődő nevezetes megtakartást jelent, hanem, hogy ezáltal a kávéital egy kellemes és jóízű zamatot nyer és az egészségre is kitünő befolyással van. Csak egy kísérletbe kerül és meggyőződhetünk arról, hogy az a családok százazreibe bevezetett és kitünően bevált kávévegyület takarékosági szempontból mily nagy előnyére válik az egészségen. Ez bizonyára már egy adalék a megelégedéshez és az egészséghez.

Irodalom.

A népvándorlás kora. (Irta: Dr. Borovszky Samu. A Nagy Képes Világtörténet IV. kötete.)

Tizenkét századot jelentett az a tizenkét saskeselyű, melyeket Romulus látott az napon, midőn testvérével Rómán madárjósással osztott. A tizenkét század elszállott, és a keselyűk aranyos képe letöredezett a légiók signumairól. A hátráló légiók nyomában bőrbe öltözött, félvad barbárok nyomulnak át a félszigeten. Nemzetny rajok vonulnak nyugotnak. És majdnem mind végig pusztitnak Itálián. De Itáliát nem lehet elpusztítani, megvédik régi nagyságának emléke s örökös dicsősége. Romjai tiszteletet parancsoltak; ege, gazdagsága elbűvölte a hódítókat. Mintha egyik sem tartotta volna méltónak magát arra, hogy ezen a földön megtelepedjék;

mind visszavonultak. Egy sem szállott meg itt; mint Galliában. S a visszavonuló nemzetek mind gazdag zsákmányt vittek magukkal: vitték a civilizációt, a művészetet, az állami nagyságnak és az egy népfaj összetartozásának fogalmát. És otthon, hazájukban, gyermeteg kézzel, bizonytalanul utánozni kezdték Sómát. S az utánzásba lassankint belevegyítették nemzeti jellemüket. A kiket Róma meghódított fegyverrel, azok most felszabadították magokat a Rómától eltanult eszmék révén. Óh, hódítottak már Rómában ők is! Mikor a constlnk először vitték fogoly germán-nőket a Capitoliumra triumphusukon, aükor hódítottak először Rómában a barbárok. A barna rómaiakat meghódította a foglyok fején ragyogó arany hajkorona. És Sóma ifjai, az elpuhultak, a gyöngék, a kendőzötték, a lángoló, a leányosság, meghódoltak Éjszak leányai előtt, a kik épek és hatalmasak voltak, erősek, hidegek, tiszták s szinte férfiasak. Férfiuk is lenhajuak, kékszeműek, edzeptek, tiszta életűek. A fejlődő nemzet ideálja az agész nép. És lent, délen, a régi, büszke Róma naponként hanyatlak. Czirkuszaiban a csöcselék mulattatására foly az idegen rabszolgák vére, a kiknek a családja otthon árván marad, nem is tudja, mikor. És egyszer csak a falak előtt állnak az idegen csapatok, számot kérni a kiontott véért. A Marcus Aurelius és Traianus óriási oszlopain felfutó reliefek még hirdetik a légiók győzelmét, de igazában már nincsenek légiók: győzelmeiknek csak a hire van meg.

A népvándorlás hullámai körülcsapkodják Rómát, De Róma megáll rendületlenül. Hatalma sem csökken. A barbárok, a kik széttörték koronáját, most tőle kérnek koronákat saját fejedelmeknek. Az idők megváltoztak, de az új korszak jelvénye megint csak Róma hét halma fölött ragyog, azon az izzó, déli égen, melyen egyszer a tizenkét keselyű repült. Az ó-kor világhatalma, a császárság, megdőlt, de az újabb kor világhatalma, a papság, annak a romjain épül fel, mintahogy a keresztyén templomok a pogány szenthelyek köveiből épülnek. A nem római népek összetörték a császárságot, elvették birtokait, s most megerősítik a pápaságot, s megvetik az egyházi állam alapját. Barbár nemzetek, a kik még nem tudták, mi volt a római császárság, megbuktatták az, — s keresztyény fejedelmek, a kik már nem tudhatták, mi volt az, újra életre hívták, még hatalmasabban. Róma Itália fölött uralkodott, a provinciák óriási birtokait hol megnyerte, hol elvesztette, a pápaság az egész világ feje, s napról-napra tért hódít. A régi Róma Hellas műkincseivel büszkélkedett, az új Róma, a papság Rómája, új, nagy művészetet teremt. És a hét halmot beborító kék ég még szebb napokat lát, mint látott valaha. Mert a császárok pompája nem nagyobb a bibornokokénál, a kinek mindegyike, egy-egy császár. S a szép római nők levetik könnyű fehér lepleiket, és tarka ruhákat öltenek, ezerszinbe játszó: fekete hajukat fehér kendővel takarják, csak szemek fénye marad a régi, leigéz, elrejt-hetetlen. És a pápai udvarban egy Raffaello nevű művész egy ilyen tarkaruhás italianát másol le, mikor Madonnát akar festeni. A vatikán udvarán látja meg őt, a mint gyermekét magához szoritja; hirtelen levázolja egy hordóra, s nemsokárt a Madonna dalla sedia nemes lelke ragyog a vásznon. Feléled a régi építészeti is, csakhogy boltozatossá fejlődik; de a gyönyörű oszlopsorok megmaradnak, s Bramante olyan két oszlopsort épít a San Pitro elé, a milyen-nél különbet Trajanus foruma sem látott. Es felébred a legklasszikusabb művészet is, a szobrászat, s az új anyagba a régi forma ömlik. Michel Angeló Krisztust gladiátornak faragja, a Végítéleten Caesar-típusnak festi. Az erő leg-hatalmasabb kifejezője a nagyságot az erő ősi képeivel fejezi ki.

Ehhez a fényes korhoz egy sötétebb, homályosabb, zavarosabb vezetett, a népvándorlás kora. Ennek a nagy művelődéstörténeti utnak a történetét írta meg Borovszky Somu, az erős ítéletű, finom tollu, ismert történetíró. Régebb idő óta ugyszólván egész munkásságát ennek a kornak s a hazánk földjén átvándorló népradatok tanulmányozásának szenteli. E munkásságáért választotta őt levelező taggá az Akadémia.

Mostani kötetében mintegy összefoglalta eddigi munkásságának eredményeit, ily hatalmas kötet (580 oldal) így megírva csakis alapos, régi ménkalkodás eredménye lehet. Különösen becsessé teszi a kötetet az, hogy a magyarországi viszonyokat örökösen szem előtt tartja; s nagy gondnal és igen érdekesen foglalkozik azokkal a népekkel, a melyek hazánk földjén jártak és telepedtek meg. Az illusztrációk közt is sok a magyar vonatkozású, majdnem minden ott vén ebben a kötetben, a mint az idők vihara megkímélt számunkra. Külön is ki kell emelnünk két gyönyörű színes képet, Lehel vezér kürtjét, és a pécsi ó-kerestyén cubiculum (sirkamra) kopottságában, avatagságában gyönyörűen reprodukált falfestményét. Borovszky e könyvével bebizonyította, hogy tudós volta mellett művészi érzékű ember is, s bizonyította, hogy komoly könyvet is lehet élvezetesen írni, magyarul is. A vaskos kötetben ezenfelül Goldzieher Ignácztól, a világhírű orientalistától van egy hosszabb tanulmány az ő főtárgyáról, az iszlámról. Főös-leges emlegetnünk, hogy a mi irodalmunkban mily nagy hézagot pótol ez a jeles essay, melynek íróját világszerte a legjelesebb orientalistának tartják. A keleti tudományok nagy lexikonánk is ő a megválasztott szerkesztője.

A kötetet tömérdek szövegkép díszíti s nagy számu szép melléklet (vagy 90 drb.); s azonfelül 12 színes, amelyek közül kettő az iszfaháni és az Omár mecsetét mutatja. A többiek az európai történetet illusztrálják. Ez a Nagy Képes Világtörténetnek IV. kötete, melylyel a 12 kötetre tervezett nagy műnek második része, a középkor kezdődik. Az elő három az ó-kor keleti népeivel Görögországgal és rómaiakkal foglalkozik. (Egy kötet ára diszkötésben 8 frt. Kapható minden hazai könyvkereskedőnél. A kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Budapest, VIII., Üllői-út 18.) részletfizetésre is.)

Közgazdaság.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Tekintve az előrehaladott évszakot, az üzlet ez idő szerint már csöndes. A forgalom javarésze muharmagra és kölesre szoritkozik, a melyekből nagyobb mennyiségek keltek el. Élénk deresletre találtak a zöldtrágyázásra és zöldtakarmányozásra szolgáló növények magvai, különösen tavaszi borsó, csillagfürt, pohánka, lófogu tengeri stb. Luczernából is kelt valamelyes, épuget takarmány-répából.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónként Buda-pesten:

Luczerna francia	64—66 frt.
Luczerna magyar	53—55 „
Muharmag	8½—9 „

Kiadó laptulajdonos:

Dr. Nemes Sándor.

Nyilt-tér.*

Felhívás tejfőzőgép versenyre!

Nyilt levél az összes tejjgazdasági gépgyárosokhoz és azok képviselőihez.

Tudomásomra jutott, hogy az ujonnan megalakuló falusi tejszövetkezeteknél és egyes tejjgazdasággal foglalkozó birtokosoknál különböző rendszerű tejfőző gépeket arra való hivatkozással ajánlanak és adnak el, hogy az illető főzőgépek épp olyan tökéletes módon választják a zsirt a tejből, mint az alfa separatorok. Szükségesnek vélem a gazdaközön-ség érdekelnek szem előtt tartásával a tekintetben felvilágosítást nyújtani.

Hivatkozhatnék ugyan az 1899. évben legutóbban Angolországban megtartott versenyre, hol az alfa separator messze felül-multa az összes használatban levő főző gépeket. De, hogy a tisztelt gazdaközön-ségnek alkalma legyen az alfa separator verseny-képességéről és felülmúlhatatlanságáról meggyőződést szerezni, tisztelettel felhívom az

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

összes fölözögép gyárosokat és azok képviselőit: vegyenek részt egy Budapesten rendezendő fölözögép versenyben, hadd lássa a t. gazdaközönség, mely géppel minő eredményeket és minő kihasználást lehet elérni.

Hogy pedig a versenytől való tartózkodást **semmi kifogással** megokolni ne lehessen, kijelentem, hogy a fölözögép-verseny **összes hivatalos és rendezési költségeit viselni fogom**, a verseny tehat a t. fölözögép eladóknak **költséget nem fog** okozni, továbbá, hogy a földművelésügyi miniszterhez beadványt intéztem, melyben szakközegénsk s megbizottjának a versenyre való kiküldetését kértem. Egyuttal kötelezően kijelentettem, hogy a kiküldendő közeg intézkedéseinek magamat alávetem. Ennélfogva tisztelettel felkérem a fölözögép gyárosokat és képviselőit, sziveskedjenek a versenyben való részvételüket velem tudatni, hogy a kellő intézkedéseket megtehessem.

Pfanhauser Alfréd

mérnök, az Alfa-Separator-Részv.-társaság igazgatósági tagja.

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben (Alsó Ausztria) az anti-rheumatikus és antiarthritikus vértisztító-thea feltalálójának.

Köszvény és rheumatismus ellen.

Ha itt e helyen a nyilvánosság elé lépek, teszem ezt azért, mert kötelességemnek tartom Wilhelm urnak forró köszönetemet nyilvánítani azért, mert az ő vértisztító theája fájdalmas rheumának enyhet nyújtott és azért, hogy felhívjam figyelmét erre a kitünő theára mindazoknak, akik e bajban szenvednek. Nem tudom el sem mondani azokat az óriási kinokat, miket 3 éven át, minden időváltozásnál kiállanom kellett, s miben sem orvos-ság, sem a badeni (Bécs mellett) kénesfürdő használata sem segített. Álmatlanul hevertem éjeleken át, étvágyam teljesen elfogyott, s testem is nagy mérvben fogyásnak indult. De miután e theát 4 héten át szakadatlanul használtam, fájdalmaim nemcsak hogy teljesen elmúltak, de ma, pedig már 6 hét óta nem használom a theát, — egész állapotom megjavult. Meg vagyok győződve, hogy mindenki aki hasonló bajban e thea segélyéhez fordul, azt és feltalálóját Wilhelm Ferencz urat áldani fogja.

Tisztelettel

Butschin-Streitfeld grófnő
ezredes neje.

Első cs. és kir. szab. Duna-Gőzhajózási-Társaság.

A SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ HAJÓK NYARI MENETRENDJE.

Ujvidékről—Budapestre:

Hétfőn, csütörtökön és szombaton
d. e. 11 óra 20 perczkor.

Ujvidékről Zimony, Belgrád és Orsovára:

Szerdán, pénteken és vasárnapon
este 6 óra 40 perczkor.

Ujvidékről Zalánkemény, Titelre:

Szerdán, pénteken és vasárnapon
este 6 óra 40 perczkor.

Érvényes az 1900. évi május hó 1-től.

UJVIDÉK, 1900. április havában.

Az ügynökség.

Nyári menetrend.

Érvényes 1900. évi május hó 1-ső napjától.

	Személy vonat		Vegyes vonat		Gyó-s vonat		Vegyes vonat	
	ó. p.	ó. p.	ó. p.	ó. p.	ó. p.	ó. p.	ó. p.	ó. p.
Budapest ind.	10 20	7 35					2 40	
Szabadka érk.	4 05	12 33					5 47	
" ind.	5 40	1 22	4 —				5 56	
Hegy-s-Feketeh. érk.	6 57	2 42	5 42	6 42				
" ind.	7 02	2 44	5 46	6 42				
Verbász érk.	7 17	3 —	6 05	6 55				
" ind.	7 22	3 05		6 56				
Ujvidék érk.	8 29	4 06		7 41				
" ind.	8 36	4 14		7 48	1 10			
India érk.	9 42	5 22		8 34	2 29			
Zimony érk.	10 51	6 31		9 20				
" ind.	11 12	6 55		9 35				
Belgrád érk.	11 22	7 05		9 45				
Belgrád ind.	4 15	7 55		5 32				
Zimony érk.	4 28	8 03		5 40				
" ind.	4 58	8 37		6 11				
India ind.	6 15	9 43		6 57	6 —			
Ujvidék érk.	7 31	10 45		7 43	7 22			
" ind.	7 51	10 52		7 50				
Verbász érk.	8 56	11 45		8 32				
" ind.	9 01	11 48	5 30	8 33				
Hegy-s-Feketeh. érk.	9 19	12 05	5 51	8 45				
" ind.	9 22	12 06	5 54	8 46				
Szabadka érk.	10 48	1 21	7 37	9 34				
" ind.	11 50	1 57		9 46				
Budapest érk.	7 05	6 40		1 05				
Hegy-s-Feketeh. ind.	8 ⁵⁶ d. e.	—	7 ³³ este.					
Kula "	9 ⁴⁴ "	—	8 ⁰¹ "					
Torzsa "	10 ¹⁴ "	—	8 ²⁷ "					
Palánka "	11 ⁵⁸ "	—	9 ⁵⁵ "					
Palánka ind.	5 ⁰⁴ reggol	—	3 ²⁶ d. u.					
Torzsa "	6 ⁴⁷ "	—	5 ¹⁹ "					
Kula "	7 ¹⁷ "	—	5 ⁵⁴ "					
Hegy-s-Feketeh. "	7 ⁵¹ "	—	6 ²⁸ este					
Palánka ind.	3 ²⁶ d. u.		Gajdobra ind.	9 ²³ este				
Gajdobra érk.	3 ⁵⁸ "		Palánka érk.	9 ⁵⁶ "				

A dupla fekete vonalak éjjeli időt jeleznek.

Hirdetések.

1395. 1900.
végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. törvényszék 1900. évi V. 808. számú végzése következtében Dr. Gál A. Ödön ujvidéki ügyvéd által képviselt Weinfeld Ignác ujvidéki lakos javára Kohn Piroška ujvidéki lakos ellen 970 kor. s jár. erejéig 1900. évi május hó 14 én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 748 kor. 70 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: különféle női diszített s diszített kalapok, ruhaneműek s más különféle ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró-ság 1900. évi V. 808/2. számú végzése folytán 970 kor. tökekövetelés, ennek 1900. évi április hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 81 kor. 70 fill. ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Ujvidéken alperes üzletében leendő eszközlésére 1900. évi június hó 12-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1900. évi május hó 31-én.

Basch Sándor
kir. bír. végrehajtó.

Hirschenhauser Benő könyvnyomdaja Ujvidéken.

BÉCS. WIEN.

Kronprinz szálloda.

Hôtel Kronprinz.

Legszebb helyen fekvő polgári
családi szálloda.

Mintaszerű tisztaság, kitünő ágyak.

**Utezzai szobák 2 K. 40 fr. kezdve,
villamos világítással és szolgálattal együtt.**

E szállodát leginkább magyarok látogatják, miután a szálloda tulajdonosa szintén magyar, a földieknek szivesen áll rendelkezésre.

SEILER LIPÓT

szálloda-tulajdonos.

A női szépség

elérésére, tökéletesítésére
és fentartására legkitünőbb
és legbiztosabb a

Margit Crème,

mely vegytiszta, **sem higanyt,
sem ólmot nem tartalmaz, telje-
sen ártalmatlan** és zsirmentes.
Törvényesen védve.

Ezen világhírű arczkenőcs pár nap
alatt eltávolít szeplőt, májfoltot,
pattanást, bőrtakát (Mitesser) es
minden más bőrbajt. Kisimítja a
ránecokat, redőket, himlőhelyeket
és az arczot fehérre, simává és
üdévé varázsolja.

**Legkitünőbb óvszer a nap és
szél befolyása ellen.**

ÁRA: kis tégely 50 kr., nagy tégely 1
frt. **Margit hölgypor** 60 kr., **Margit szappan**
35 kr., **Margit fogkép (Zahn pasta)** 50 kr.,
Margit arczvíz 50 kr.

Számptalan elismerő és köszönő levél!
Utánzatoktól óvakodjunk!
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes
beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN, gyógyszerész Arad.

Kapható minden gyógyszerárban,
drogua-üzletben és illatszerek-kereskedésben.

RÉMI SZÁLLODA

(RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)

Budapest, VIII. ker., József-körút 4. sz.

a népszínházzal szemben.

ELSÓRANGU CSALÁDI SZÁLLÓ MINDEN KÉ-
NYELEMMELEL A FŐVÁROS KÖZPONTJÁN.

Villanyvilágítás. * Gőzfűtés. * Lift. * Fürdők.

Kávéház és vendéglő a házban.

————— Mérsékelt árak. —————

A villamos vasút megállóhelye a város bár-
mely irányába.